

Paroda „Tradicijos dermė: žemaitiškas užsispyrimas, aukštaitiškas santūrumas“

PARENGĖ LAIMA KELMELIENĖ, DANGUOLĖ ŽELVYTĖ

Parodų plakatai

2015 metais Lietuvos tautodailininkų sąjungos Šiaulių skyrius surengė respublikinę tautodailės parodą „Tradicijos dermė: žemaitiškas užsispyrimas, aukštaitiškas santūrumas“, skirtą etnografinių regionų metams, gyvų tautodailės tradicijų paieškoms ir tęsimui.

Pasak parodos rengėjų, tautodailininkų kūrybinio gyvenimo ratas apsisuka per metus, ir pavasarį, kai Saulė grįžta ir kopina į zenitą, tradiciškai organizuojama Šiaulių krašto, kuris apima Akmenės, Kelmės, Joniškio, Pakruojo, Radviliškio ir Šiaulių rajonus, tautodailės darbų paroda Šiaulių dailės galerijoje. 2015 metais buvo nutarta ją surengti kitokią – respublikinę aukštaičių ir žemaičių tautodailininkų darbų parodą.

Šiauliai – tarsi riboženklis tarp etnografinių Aukštaitijos ir Žemaitijos regionų. Parodos „Tradicijos dermė: žemaitiškas užsispyrimas, aukštaitiškas santūrumas“ dalyviai – tautodailininkai, išsibarstę ir gyvenantys Lietuvoje bei save priskiriantys aukštaičiams arba žemaičiams ar save tokiais laikantys.

Šiandien tautodailininkas, jei jis nori būti pastebėtas, įvertintas, jis turi būti ne tik savojo žanro meistras, bet ir suvokti materialiąsias bei dvasines tautos vertybes. Kiekvienas liaudies meno kūrinys, pradedant suvenyrais ir baigiant monumentaliąja skulptūra, tradicinės ir neįprastos jo formos liudija apie lietuvių tautos buvimą, jos kūrybinį potencialą ir materialines bei dvasines galimybes.

Rengdami parodą jos organizatoriai prisiminė patys ir priminė visuomenei Lietuvos etnografinių regionų (Aukštaitijos ir Žemaitijos) skirtingą istorinę ir kultūrinę raidą, sąsajas su baltų gentimis, dabartinius šių regionų ypatumus. Buvo analizuojama, kaip etnografinių regionų ypatybės atsispindi materialinėje ir dvasinėje etninėje kultūroje, kaip jos pasireiškia pereinamose – etniniu požiūriu mišrioje – teritorijose. Įgyvendinant projektą buvo siekiama, kad parodoje atsiskleistų etninių regionų ir meistrų kūrybos identiteto savybės.

Parodos rengėjai, pristatydami visuomenei šį projektą, akcentavo, kad daugiakultūris ir daugi sluoksnis identitetas gali ir privalo tapti vieningos Europos ir ją sudarančių valstybių siekiu.

Savitą regioninę kultūrą ir šiandien verta puoselėti. Lietuvoje tai daroma rengiant parodas, konferencijas, amatų šventes ir regio-

nus pristatančius kitus renginius. Šiuo požiūriu tautodailė atlieka itin svarbų vaidmenį, padeda žmonėms pažinti vieniems kitus, bendrauti ir kurti.

Parodoje dalis autorių pateikė kūrinių kolekcijas, skirtas respublikiniam konkursui, nominacijai „Aukso vainikas“. Lietuvos liaudies kultūros centro sudaryta komisija išrinko regioninio turo pirmos–trečios vietos laureatus.

Paroda „Tradicijos dermė: žemaitiškas užsispyrimas, aukštaitiškas santūrumas“ buvo atidaryta Šiaulių dailės galerijoje (Vilniaus g. 245) 2015 m. kovo 14 d. ir veikė iki balandžio 4 dienos. Tuo pat metu galerijoje veikė ir autorinės tautodailininkų darbų parodos: žemaičio Sauliaus Tamulio Užgavėnių kaukių, aukštaičių Olės Plungienės ir Aurelijos Norvaišienės tekstilės – rankšluosčių, pintų juostų, pirštinių.

Šiai 49-ajai tautodailės parodai buvo pateikta 1070 darbų, kuriuos sukūrė 270 autorių. Parodoje savo kūrybą eksponavo tautodailininkai iš Anykščių, Biržų, Gargždų, Panevėžio, Platielių, Ukmergės, Telšių ir daugelio kitų vietovių. Šio krašto tautodailininkai pasuktiniais metais itin atkreipia dėmesį savo taikomosios dailės kūriniais – megztomis pirštinėmis, riešinėmis, keramika, skulptūra, austais rankšluosčiais.

Parodos atidarymo metu buvo paskelbti trys geriausi Šiaulių regiono tautodailininkai, kurių darbai pateikti respublikiniam tautodailininkų „Auksinio vainiko“ konkursui. Šiauliuose geriausiu vaizduojamosios dailės kūrinių autoriumi buvo pripažintas kelmieškis skulptorius, akmentašys V. Bandza, taikomosios dailės autore – V. S. Šufinskienė iš Kuršėnų, parodoje eksponavusi savo keramikos kūrinius, o iš kryždirbių šiame konkurse geriausiu pripažintas S. Špukas iš Radviliškio.

Parodos atidaryme dalyvavusi Lietuvos liaudies kultūros centro centro Tautodailės poskyrio vadovė Teresė Jurkuvienė pažymėjo, kad „šis renginys yra daugialypis, tai yra iš esmės didelė paroda, kuri apima savyje kelias skirtingas ekspozicijas. Labai gražus pabandydas būtent per Žemaitijos ir Aukštaitijos tautodailę atskleisti tokią kaimynystę ir kontrastą, pagrindinę idėją“.